

ตัวประกอบสมรรถนะพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ
โรงพยาบาลของรัฐ

นางสาวนฤมล กิจจานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540
ISBN 974-638-660-3
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS OF CRITICAL CARE NURSE'S COMPETENCIES,
GOVERNMENTAL HOSPITAL**

Miss Narumol Kijjanon

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration**

Nursing Administration Program

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

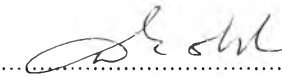
ISBN 974-638-660-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ตัวประกอบสมรรถนะพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ
โรงพยาบาลของรัฐ
โดย นางสาว นฤมล กิจจานนท์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนิดา ดามาพงศ์

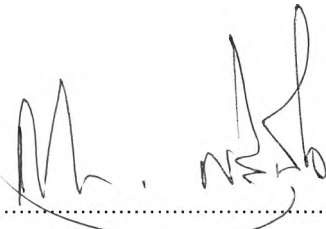
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนิดา ดามาพงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข)

นฤมล กิจจานนท์ : ตัวประกอบสมรรถนะพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ โรงพยาบาลของรัฐ
(FACTORS OF CRITICAL CARE NURSE 'S COMPETENCIES, GOVERNMENTAL HOSPITAL)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนิดา ดามาพงศ์, 200 หน้า ISBN 974-638-660-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวประกอบและตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบสมรรถนะของพยาบาล
หน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ โรงพยาบาลของรัฐ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะ
วิกฤติ โรงพยาบาลของรัฐทั่วประเทศ ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติอย่างน้อย 2 ปี
จำนวน 1082 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ให้พยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติประเมินระดับ
ความสำคัญของสมรรถนะพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .9932 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
สกัดตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบภาพพจน์ หมุนแกนตัวประกอบแบบ ออโรคอนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ผลการวิจัยสรุป
ได้ดังนี้:

ตัวประกอบสมรรถนะที่สำคัญของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติมีจำนวน 9 ตัวประกอบ มีค่า
ความแปรปรวนรวมกันคิดเป็นร้อยละ 57.8 และเมื่อพิจารณาตามค่าความแปรปรวนพบว่า

- 1) ตัวประกอบสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ เป็นตัวประกอบสมรรถนะที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้มาก
ที่สุดคือร้อยละ 39.8 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 64 ตัวแปร
- 2) ตัวประกอบสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถในการพยาบาลผู้ป่วยโรกระบบต่างๆ เป็นตัวประกอบ
สมรรถนะที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.6 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 29 ตัวแปร
- 3) ตัวประกอบสมรรถนะด้านเทคนิคทางการปฏิบัติการพยาบาล เป็นตัวประกอบสมรรถนะที่สามารถ
อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 2.5 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 20 ตัวแปร
- 4) ตัวประกอบสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถในการพยาบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ เป็นตัวประกอบ
สมรรถนะที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 2.5 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 9 ตัวแปร
- 5) ตัวประกอบสมรรถนะด้านความเชี่ยวชาญพิเศษทางการพยาบาล เป็นตัวประกอบสมรรถนะที่สามารถ
อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 1.8 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 9 ตัวแปร
- 6) ตัวประกอบสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานทางการพยาบาล เป็นตัวประกอบสมรรถนะที่
สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 1.4 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 8 ตัวแปร
- 7) ตัวประกอบสมรรถนะด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นตัวประกอบสมรรถนะที่สามารถอธิบายความแปร
ปรวนได้ ร้อยละ 1.2 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 4 ตัวแปร
- 8) ตัวประกอบสมรรถนะด้านการบริหารงาน เป็นตัวประกอบสมรรถนะที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้
ร้อยละ 1.0 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 5 ตัวแปร
- 9) ตัวประกอบสมรรถนะด้านการเฝ้าระวังอาการผิดปกติ เป็นตัวประกอบสมรรถนะที่สามารถอธิบายความ
แปรปรวนได้ร้อยละ 1.0 มีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบจำนวน 4 ตัวแปร

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 786365 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: COMPETENCIES / FACTORS OF CRITICAL CARE NURSE / GOVERNMENTAL HOSPITAL

NARUMOL KIJJANON: FACTORS OF CRITICAL CARE NURSE 'S COMPETENCIES,

GOVERNMENTAL HOSPITAL. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. PANIDA

DAMAPONG, Dr.P.H., 200 PP. ISBN 974-638-660-3

The purposes of this research were to study the factors of critical care nurse's competencies and the variables which described those major factors. A sample of 1,082 critical care nurses in governmental hospitals all over the country, who has been at least two years of experience were selected. The research instrument was a questionnaire consisted of ten competencies of critical care nurse. The reliability of the instrument, calculated by the Cronbach Alpha Coefficient, was .9932. The data were analysed by Image Factoring method with Varimax Orthogonal rotation. The results were as follows:

There were nine significant factors of critical care nurse's competencies;

1) Leadership, a major factor of critical care nurse's competencies, which described by 64 items, can be accounted for 39.8 percent of total variance, 2) General nursing care, which described by 29 items, can be accounted for 6.6 percent of total variance, 3) Nursing technique, which described by 20 items, can be accounted for 2.5 percent of total variance, 4) Critical care nursing, which described by 9 items, can be accounted for 2.5 percent of total variance, 5) Nursing Specialist, which described by 9 items, can be accounted for 1.8 percent of total variance, 6) Basic nursing care, which described by 8 items, can be accounted for 1.4 percent of total variance, 7) Public relation, which described by 4 items, can be accounted for 1.2 percent of total variance, 8) Management, which described by 5 items, can be accounted for 1.0 percent of total variance, 9) Monitoring, which described by 4 items, can be accounted for 1.0 percent of total variance. All these factors can accumulated 57.8 percent of the variance.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิสิต..... น.น.น.น. น.น.น.น.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... น.น.น.น. น.น.น.น.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ด.ร. พนิดา ดามาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งได้ให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ อดีตคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ด.ร. ดิเรก ศรีสุขโข อาจารย์ประจำภาควิชาทางการแพทย์ คณะครุศาสตร์ และคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ และให้ความช่วยเหลือด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คุณเพ็ญจันทร์ แสนประสาน คุณยุพดี คุณประยูร รองศาสตราจารย์ ดร. พตต. หญิง พวงเพ็ญ ชุนหปราน รองศาสตราจารย์ นพ. สุขชม อัตนวานิช คุณพูนศรี สุทธิธรรมพินิจ อาจารย์วัฒนา น้ำเพชร อาจารย์พิกุล ดันดิธรรม อาจารย์วัชร กลิ้นเฟื่อง พตต.หญิง นฤมล เพียรเจริญ คุณจรัสศรี ไกรนที คุณไพรัช พิณพาทย์ คุณศิริวรรณ โชคชัยศิริ และคุณรัตนา ลีอวานิช ที่ได้เสียสละเวลาเข้าร่วมกลุ่มสนทนาและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั่วไป หัวหน้าพยาบาล พยาบาลหัวหน้าหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ และพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ โรงพยาบาลของรัฐ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

และในโอกาสนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณกนกพร เนติเมธี คุณจรีวัฒน์ คงทอง คุณสมจิตร พิริยะประกากุล คุณธนิศา ฉิมวงษ์ คุณวิไลพร มณีพันธ์ คุณสุขใจ ศรีเพียรธม ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล รวมทั้งเพื่อนร่วมชั้นเรียนหลักสูตรการบริหารการพยาบาล รุ่นที่4 และเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ได้ช่วยเหลือในการค้นข้อมูล พิมพ์วิทยานิพนธ์และให้กำลังใจ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้การอุดหนุนเงินทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบกราบพระคุณมารดาที่ให้โอกาส คอยดูแล เป็นกำลังใจ แก่ผู้วิจัยตลอดมาและขอบคุณครอบครัวกิจจานนท์ เพื่อนร่วมงาน กัลยาณมิตรทุกท่าน สำหรับความปรารถนาดีและกำลังใจตลอดมา จนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นฤมล กิจจานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลไอซียู.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของพยาบาลไอซียู.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
การศึกษาสมรรถนะพยาบาลไอซียูจาก การสัมภาษณ์การทำกลุ่มสนทนา และการศึกษาเพิ่มเติม	58
การกำหนดโครงสร้างสมรรถนะของพยาบาลไอซียู.....	84
การสร้างเครื่องมือ.....	98
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	99
ประชากร การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	141
สรุปผลการวิจัย.....	141
อภิปรายผล.....	154
ข้อเสนอแนะ.....	169
รายการอ้างอิง.....	171
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สัมภาษณ์.....	178
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นตอนการสนทนากลุ่ม.....	179
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความตรงของแบบวัด.....	186
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	187
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	195
ภาคผนวก ง จดหมายเชิญ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและขอความร่วมมือ ในการวิจัย.....	198
ประวัติผู้วิจัย.....	200

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การวิเคราะห์สมรรถนะของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติ.....	58
2	กำหนดโครงสร้างสมรรถนะและตัวแปรที่อธิบายสมรรถนะ	84
3	ค่าความเที่ยงของแบบวัดระดับความสำคัญ สมรรถนะ.....	100
4	จำนวน และร้อยละ ของพยาบาลหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติจำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และหน่วยอภิบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤติที่ปฏิบัติงาน.....	105
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ คะแนนการประเมินความ สำคัญ ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะย่อย.....	106
6	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรสมรรถนะของ รายการสมรรถนะย่อย	120
7	ค่าไอเกน ความแปรปรวนร่วม และร้อยละสะสม ของความแปรปรวนร่วม ในแต่ละตัวประกอบของสมรรถนะ	124
8	ตัวประกอบที่1 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ	125
9	ตัวประกอบที่2 สมรรถนะด้านความรู้ความสามารถ ทางการพยาบาล ผู้ป่วยโรคระบบต่าง ๆ	129
10	ตัวประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านเทคนิคทางการพยาบาล	132
11	ตัวประกอบที่4 สมรรถนะด้านความรู้ความสามารถ ทางการพยาบาล ผู้ป่วยภาวะวิกฤติ.....	134
12	ตัวประกอบที่ 5 สมรรถนะด้านความเชี่ยวชาญพิเศษทางการพยาบาล.....	135
13	ตัวประกอบที่ 6 สมรรถนะด้านความรู้ทางการพยาบาลพื้นฐาน	137
14	ตัวประกอบที่ 7 สมรรถนะด้านประชาสัมพันธ์	138
15	ตัวประกอบที่ 8 สมรรถนะด้าน การบริหารงาน	139
16	ตัวประกอบที่ 9 สมรรถนะด้าน การเฝ้าระวังอาการผิดปกติ	140

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	53
2 สรุปขั้นตอนการวิจัย	54